

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECT. 3 — SECTION I.

PIK LI. Ч. 94. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 15. травня 1943. No. 94. Jersey City, N. J., Saturday, May 15, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.Тел. „Свободи“: ВЕrgen 4-0237—4-0807
Тел. V H. Союз: ВЕrgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America,
FIVE CENTS elsewhere.

Новий Вугільний Страйк Немислимий, Кажє Ікес

Секретар внутрішніх справ Ікес заявив газетарам, що як у вівторок мине перемир'я в справі вугільного страйку, то він не може навіть думати про таке, щоби майнери знову перервали роботу в майнах і зробили таким робом погану прислугу державі, без огляду на те, як важливі були б їхні жалі. Замітне, що Ікес дав похвалу Джанови Л. Луїсови,

президентови Юнайтед Майн Воркерс, за перемир'я, але зарозом заявив, що не буде старатись про продовження перемир'я. Назагал в урядових колах є таке переконання, що заїде в останній минуті щось таке, що будуть уможливлені дальші переговори між майнерами і власниками копалень.

ТОРГОВЕЛЬНІ ДОГОВОРИ ВДЕРЖАТЬСЯ

Палата репрезентантів рішила 342 голосами проти 65, щоби продовжити дотеперішні торговельні взаємні договори на два роки. Це дуже важне, бо в світі матимуть тепер наглядний доказ, що Злучені Держави не думають про ізоляцію по війні. Теж додатково ухвалено, щоби не давати міжнародним картелям у нових торговельних договорах ніяких привилеїв. Нема сумніву, що й сенат займе таке саме становище щодо продовження сили торговельних договорів.

ПОЛІТИЧНА ПОЛЬСЬКА АКЦІЯ ПРИ ПОМОЦІ РЕКЛЯМИ

Народний Комітет Поляків Американського Походження веде далі велику пропаганду в користь Польщі, а проти Советів, відзиваючись платними оголошеннями до американського громадянства в справі ратування „мільона польських закладників“, що їх держить Росія на Сибірі. Апелъ зачинається виясненням, як прийшло до війни. І стверджується, що спершу Гітлер запропонував Польщі спільний похід на Совети, а Польща це відкинула, а як пізніше Гітлер запропонував Советам напад на Польщу, то Росія на це згодилась. Далі кажеться, що з польських закладників вже змерло на Сибірі до пів мільона осіб. І заявляється, що це тепер є обов'язком британців і американців подбати, щоби виратувати решту польських закладників, домагаючись від Советів їх звільнення та дозволу на виїзд з Росії.

Такі платні оголошення появились уже в таких газетах як „Нью Йорк Сон“, „Вашингтон Пост“ чи „Шикаго Трибюн“. Та заповідають, що будуть містити їх ще й в багатьох інших газетах. Піддається американським полякам, щоби подбали, щоби по можності такі оголошення були у кожній місцевості, щоби таким чином зрушити „сумління“ американців, а зарозом і „вдержувати моральну сторону цієї війни“.

Річ ясна, що вся та акція коштує страшні суми, які вже зложили американські поляки та які далі складають.

ЧОРЧИЛ ГОВОРИТИМЕ В КОНГРЕСІ

Оголошено, що в наступну середу, година 12:30 понолудні, говоритиме в конгресі британський прем'єр, Вінстон Чорчил, що прибув з Англії, як подають, кораблем, що є теж свого роду визовом ворожим субмаринам, що бушують по Атлантику.

„КАПАТОРУССКАЯ СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА“

Дня 21. червня має відбутись в Пенсильвенія готелі в Нью Йорку „капаторусский конгрес“, а як він буде виглядати, видно по тому, що ухвалено на вічу в Лорейн, Огайо, де реферував відомий москвофіл, В. П. Гладик, головний ініціатор цього конгресу. Отже на тім вічу по рефераті Гладика ухвалено домагатись „на основі Атлантийського Чартеру“, щоби „на русских Карпатах і їх схлонах була встановлена свободна Карпаторусская Советская Республика в союзі з великим Советским союзом“.

ДЕМОКРАТІЯ, КАРПАТСЬКА УКРАЇНА, ТА — ЧЕСЬКИЙ БУЛЕТЕН

„Если побідить демократія, достанеться карпатському народу оп'ят права на жизнь в рамках чехословацкой республіки, к котрой присоєдінилась свободним самооприділенієм в року 1918“ — читаємо в „реферат ч. 13“ чехословацького посольства в Уругваю, Болівії і Парагваю. Передали ми це дослівно тим язичієм, в якому воно написано. Не знати тільки, чи саме така розвязка одної з „проблем сходу Європи“ є теж в програмі чехословацького президента Бенеша, що саме прибув до Вашингтону в справі обговорювання ось таких проблем, включно з советсько-польським спором за західно-українські землі.

ТАКИЙ БУДЕ КІНЕЦЬ НІМЦЯМ ЯК У ТУНІСІ

Таке заповів ніхто інший, а секретар війни, Генрі Л. Стімсон.

Кампанія в Північній Африці Скінчилася

ЧУТКИ ПРО ЗАВОРУШЕННЯ ПО ЄВРОПІ

ЛОНДОН. — Розгром німецьких і італійських військ відбився по всій окупованій німцями Європі поважними заворушеннями. Були навіть неспокої в Берліні, серед товпи кривняків вояків у Африці, що зібралися під урядом вренної інформації. В Антверпії німці вжили проти демонстрантів машинних крісів і вбили кількадесятеро людей.

Аліанти приймають ці чутки з великою обережністю, бо вони видимо переходили ворожу цензуру.

КНИЖКА ПРО „КАТОЛИЦЬКУ ПОЛЬОНІЮ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ“

Написав таку книжку польсько-американський священник, ксьондз Станислав Таргош. На вступі пише ксьондз Возвічкі про потребу видання такої книжки ось таке: „Католицька Польонія в Злучених Державах нераз гнівалася, і то слушно, на ріжних пришелиців з Польщі, що побувши тут всього кілька місяців, розписувались про неї потім широко в краю... А коли нераз читалося ті описи, навіть і офіційні, то гнів поривав людину...“ Виходить, що нововидана книжка малаб зарадити тому недомаганню і дати ліпші інформації. І то Польщі, яка „мало знає про американських поляків“, а теж і самим американським полякам, що „не занялись науковою працею над імміграцією“, а через те „ось така праця стає тепер з кожним роком труднішою“. З книжки виходить, що є в Злучених Державах 831 польських католицьких парохій, яких 1,500 польських священників-католиків і біля 10,000 польських монахинь.

ШИРОКІ АЛІАНТСЬКІ РЕЙДИ ПО ЄВРОПІ

ЛОНДОН. — Аліантські бомбовики з Британії бомбардували Рурцину, Берлін та Пільзно (в Чехословаччині). Рівночасно російські літаки бомбардували Варшаву.

Аліантські літаки з Африки бомбардували острів Пантелерію, місто Агосту на Сицилії й місто Каліярі на Сардинії.

АМЕРИКАНСЬКА ОФЕНЗИВА НА АЛЕВТСЬКІ ОСТРОВИ

Японське радіо подало вістку, що американці висадили війська на острів Ату, один з Алевтських островів (на захід від Аляски).

Генерал Двайт Айзенговер, головний командант аліантських військ у північній Африці, заявив у спеціальнім комунікаті, що останні ворожі відділи в північній Африці піддалися Аліантам безумовно.

Берлінське радіо теж признало, що війська Осі закінчили всякий опір; подало за головну причину брак матеріалів.

НА ВОЛИНІ ПОВНО ПОВСТАНЦВ

З Лондону доносять, що на українських землях під нацистською окупацією повстанчий рух щораз більше зростає і поширюється найбільше на Волині. Кажуть, що українські повстанці працюють в порозумінню з польською підпольною акцією. Біля Рівного мали українські повстанці звести важкий бій з добре озброєними німецькими вояками, при чому вбили 60 німецьких вояків, що боронили гарнізону і складу зброї. Таке передало московське радіо.

ТИФУС У ГАЛИЧИНІ

В Галичині вибух тифус, як доносить „Кракавер Цайтунг“. І видно, що на дуже великі розміри, коли у Львові організують 30 помічних шпиталів і 23 дезинфекційних стацій. Виходить, що нацистська організаційна влада побоюється, щоби жертвою тифусу не впала теж і німецька армія, бо наразі гине тільки саме цивільне населення. Німецьким воякам зажадено стикатись з населенням. Люди мруть масово. Відчувається величезний брак лікарів.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНКИ

Канадійські газети подають, що воячка панна Парася Ткачук, з Гемилтон, Алберта, що служить при Канадійській Повітряній Флотії в вишкольнім відділі в Торонто, одержала високе військове відзначення за свої успіхи в праці при згаданій формациї.

НЕ ВЕЗЕ З НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ СПІВПРАЦЕЮ

„Кенігсбергер Альгемайне Цайтунг“ пише, що Еріх Кох, німецький комісар в Україні, говорив в Рівнім про потребу співпраці українського населення з німцями, зазначаючи, що хто не захоче співпрацювати, цей буде визнаний ворогом держави.

EVERYBODY SAVING IN EVERY PAYDAY WAR BONDS

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

I Am An American Day

Наш президент, назначуючи неділю 16. травня днем „Я є американець“, хоче нагадати нам усім, себто тим, що набули громадянство через натуралізацію, як і тим, що тут родились, що є по-жанданим, щоби хоч в один день в році добре застановитись, що це означає бути повноправним горожанином Злучених Держав Америки.

Дня 16. травня відбудуться по різних місцевостях величаві маніфестації, підчас яких будемо виявляти свої патріотичні почування. Будуть різні паради, промови, співи, як це звичайно буває в таких випадках. А все те буде тим разом ще й під вражінням отої у своїх наслідках далекосяглої перемоги, яку осягнули війська Аліантів в Північній Африці, згл. в Тунісі, а де так славно боролись наші хлопці, покриваючи новою славою американські полки, як і цілу Америку. Та коли будемо так парадувати і радіти, памятаймо, що війна ще не скінчена. Вона щойно зачала входити в рішальну фазу, коли іде про боротьбу з Гітлером.

Ось та фаза може ще довго протягнутись і ще коштувати багато крові. Та якби не було, вона вимагатиме цілком певно ще великих матеріальних витрат. Навіть і тоді, колиб усьо йшло якнайкраще. А це означає, що в дні 16. травня заманіфестуємо свою лояльність і свій патріотизм таки найкраще тим, коли кожний з нас купить ще один воєнний бонд на знак, що відчуваємо справжню вартість того, що ми є горожанами найкращої країни в світі, яку можна любити не з примусу, приказу, чи страху, а

природно, з відчуття серця і розумного думання.

А вже особливо мусять відчувати особливе привязання до американської землі ті, що походять з української крові. Це ж є ще та одна земля в світі, де можна українцям свобідно відітхнути, де ще є найбільша можливість сказати отверто те, що думаємо про трагічне положення українського народу в Європі. А що це означає, пізнаємо дуже легко, коли тільки подумаємо, що навіть і за те, що ми тут тепер про ці справи пишемо чи говоримо, ми булиб деінде потягнені під „стенку“, а вже щонайменше опинились би за це в концентраційних таборах, чи десь на Сибірі. І не знати що далиб десятки мільонів українців, щоби не мати в себе Гестапа і чрезвычайки! А глядячи на нашу американську землю з ось такого боку, зрозуміємо відразу, чим є для нас Америка. Тому просім Бога, щоби вона такою самою далі остала. Бо як так буде, то згодом, як тільки прийде кінець Гітлерови, будемо могти звідси краще боронити і український нарід, бо відчуття кривди завжди було глибоке в американському народі, що сам не зносив і не зносить ніяких опресій і не є за те, щоб в світі один нарід гнобив другий.

НЕ СТРАХОМ, А ЗАКЛИКОМ

У Нью Йорку відкрито в середу три-дневу конференцію східних стейтів для боротьби проти абсентизму робітників. Самий факт, що для справи скликається така довга конференція, показує на вагу справи. Зрештою ця вага в такий критичний час, як війна, самозрозуміла.

Не є однаке певно самозрозумілим, яких способів найкраще вживати для боротьби проти цієї нестачі воєнної продукції. Тому й цінним треба вважати причинки до розв'язки цього питання, який подала літакова дивізія Корпорації Кертиса-Райта, котра в цій боротьбі проти абсентизму хвалиться поважними успіхами, бо зменшенням абсентій серед жінок з 17 на 8 процентів, серед мужчин з 10 на 6 процентів.

Вживала вона в боротьбі проти абсентизму різних способів, як: афішів, прапорів, діаграмів, драматичних представлень, тощо. Всі ці способи своїм змістом промовляли до двох почувань робіт-

бітник, який ходить вчас праці поза фабрику, шкодить воєнному зусиллю краю, та що такий робітник поводитьсь як дитина, яка не розуміє значіння свого обов'язку.

Не важко замітити, що серед засобів нема страшення карами. Цього засобу не вживано, бо видно американського робітника-й робітницю вважали дозрілою людиною, яка любить свій рідний край, яка сама візьметься працювати краще для нього, якщо тільки вона вповні зясує собі вагу свого недбальства.

ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ В ВИННІПЕГУ

В місяцях липні й серпні цього літа відбудуться в Винніпегу в Канаді Вищі Освітні Курси, влаштовані Українським Національним Обеднанням (УНО), згл. його культурно-освітню референтурою. Курси будуть для студентів і студенток з гай скул і каледжів, як і для учителів публичних шкіл та диригентів і культурно-освітних працівників українських організацій в Канаді. Між тими, що будуть викладати, є як гості з Злучених Держав: проф. Олександр Кошиць та скрипак Роман Придаткевич.

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО ВІНДОКЛІНЕРІВ

Постійна праця, короткі години, 40 доларів тижнево з овертаймом до 50 дол. Голоситися до:

DADE WINDOW CLEANING CO.
11 South West 6 Street,
Miami, Florida.
Telephone: 3-2712 or 5-7786.

НАПРОДАЖ 1, 2, 3 і 4-ФАМІЛІЙНІ ДОМИ, в Ньюарку, Ірвінгтон та інших містах Ессекс і Юніон Кавнті, Нью Джерзі. Багато з них можна купити за 10% вплати готівки. Решти можете сплачувати як рент. Маємо також на продаж апартаменти, штори і дома з великим льотами та фарми. 94,9

Голосіть до:
JOSEPH M. ADAMCİK
Real Estate and Insurance Broker
121 WILLIAMSON AVE.,
HILLSIDE, N. J.
Tel. WAverly 3-7283

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крові для подружого свідства.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

ЗНАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ЗНАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ДІВЧАТА—ЖІНКИ

В віці від 18 до 45

Півтора разова заплата за овертайм. Легонька праця.
Знамениті робітничі умовини.

(Ці, що тепер працюють у воєнній промислі, ХАК НЕ ЗГОЛОШУЮТЬСЯ).

ГОЛОСИТЬСЯ ВІД 9. РАНО ДО 3. ПОПОЛУДНІ
ДО ЕМПЛОЙМЕНТ ОФІСУ. ПЕРШИЙ ПОВЕРХ

Thomas J. Lipton, Inc.

1500 Hudson Street, Hoboken, N. J.

ЗАВОДЯТЬ В ГАЛИЧИНІ НІМЕЦЬКУ МОВУ

ОНА подає з Лондону, що польський уряд дістав відомости з Галичини, що німецька окупаційна влада зачала німчити край в такий спосіб, як це роблять нацисти в Данцігській окрузі. Кажеться, що мабуть не думають звідтам тікати... Державні комунікати в Галичині видаються в мовах: німецькій, польській та українській.

МИРОН ЛИТВИН і СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й оклицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
і вище ПОХОРОН

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОУ
і ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646